

Esto es malo – dette er ondt

er et arketyrisk og evig gyldigt udsagn, der til alle tider udtrykker noget helt centralt om livets gru og den menneskelige natur – og som med corona-krisen er blevet absolut aktuelt og nærværende. Samtidig er det titlen på et værk af den store danske maler Richard Mortensen – og nu også titlen på et helt nyt udstillings- og forskningsprojekt på Esbjerg Kunstmuseum. Projektet sætter fokus på Mortensens maleri fra 1959, der er et centralt værk i museets samling.

Richard Mortensens værk er en parafrase over den verdenskendte spanske kunstner Francisco Goyas radering af samme navn fra serien *Krigens rædsler* (1810-20). Og i anledning af udstillingen har Esbjerg Kunstmuseum formået at låne ti af Goyas raderinger fra Statens Museum for Kunst. De kan nu som noget helt særligt opleves i Esbjerg.

Men hvorfor valgte Mortensen netop at bearbejde Goyas motiv? Hvad er forholdet mellem krigene i Goyas og Mortensens samtid? Hvad kan Mortensens geometrisk abstrakte stil tilføre krigstemaet? Og ikke mindst: Hvorfor er det relevant i dag? Mortensens maleri giver anledning til mange spørgsmål, der ikke alene har interesse for kunsthistorikere. Det afspejler nemlig almenmenneskelige temaer, som også er relevante i vores liv og samtid, hvilket den aktuelle corona-krise er et uhyggeligt nærværende eksempel på.

Da Goya skabte sin krigsserie, havde Spanien en fransk indsat marionetregering, hvis hårde fremfærd resulterede i store blodsudgydelser, og i Goyas *Esto es malo* er motivet da heller ikke til at tage fejl af: En soldat henretter en forsvarsløs munk ved at gennembore ham med sit sværd. En anden munks livløse krop ligger allerede på jorden. To skikkelser står bagved og ser passivt til. Goya har gengivet den grufulde handling, så væmmelse og afsky rammer beskueren med det samme, og den lakoniske titel synes at afspejle en resignation, der understreger det umenneskelige og forråelsen i motivet.

I Mortensens maleri er det imidlertid vanskeligt at aflæse, hvad der foregår. Umiddelbart er motivet hverken voldsomt eller ubehageligt. Billedet kræver derfor at man som beskuer får lidt hjælp, for at det for alvor kan folde sig ud. For den, der kender referencen til Goya, forvandles det, der ved første øjekast ser ud til at være en farverig og smuk komposition, sig nu til det modsatte. Men kan dette være en bevidst strategi, der bruges til at overrumple betragteren? Hvorfor anvender Mortensen denne blandingsform mellem det abstrakte og det forestillende? Følgelig kunne man spørge, om der er emner, der ikke kan behandles rent abstrakt, men kræver referencer, som figurer og titler giver – og omvendt, om abstraktionen tilfører noget, der ikke kan udtrykkes figurativt. Er der ligefrem følelser eller tilstande, der tydeligst kommer frem i abstraktionens rene form?

Disse spørgsmål kan museumsgæsterne selv prøve at finde svar på. Indgangen til udstillingen er nemlig, helt i overensstemmelse med Esbjerg Kunstmuseums profil, omdannet til en interaktiv zone, hvor man gennem forskellige små eksperimenter på egen hånd kan teste forholdet mellem figuration og abstraktion. Samtidig får de besøgende mulighed for at få et indblik i forskningsprocessen bag udstillingen, idet man gennem dokumenter og arkivalier kan gå i forskerens fodspor og selv finde oplysninger om Mortensen og udstillingens temaer.

Foruden arbejder af Richard Mortensen og Francisco Goya byder udstillingen også på værker af blandt andre Asger Jorn, Svend Wiig Hansen, John Kørner, Jake & Dinos Chapman samt et helt nyt, stedsspecifikt værk af Michael Mørk, der males direkte på væggen. Værkerne installeres i en overraskende og afvekslende udstillingsarkitektur, der langsomt afdækker de forskellige perspektiver og pointer i takt med, at museumsgæsten bevæger sig længere ind i udstillingen.

Det integrerede udstillings- og forskningsprojekt er det andet i en særlig serie på Esbjerg Kunstmuseum, der præsenterer og aktualiserer et hovedværk i museets samling med afsæt i den seneste kunstvidenskabelige forskning. *Esto es malo – dette er ondt* er blevet til i samarbejde med ph.d. Mette Højsgaard og afslutter hendes 3-årige postdoc-stipendium om kunstens sociale potentiale i efterkrigstidens konkrete danske kunst. Med en bevilling fra Ny Carlsbergfondet er forskningen gennemført i et partnerskab mellem Esbjerg Kunstmuseum og Københavns Universitet. Selve udstillingen er støttet af Statens Kunstfond, Konsul George Jorck og Hustru Emma Jorck's Fond samt Knud Højgaard's Fond.